

Poznań 12.12.2023 r.

Dr. hab. Robert E. Przekop
Centrum Zaawansowanych Technologii
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Ocena rozprawy habilitacyjnej pt. „Nowe materiały krzemowe 2D i 3D otrzymywane przez funkcjonalizację i sieciowanie polihydrometylosiloksanu (PHMS)” oraz dorobku naukowego doktora nauk chemicznych dr Urszuli Mizerskiej

Podstawa wykonania recenzji

Recenzję wykonano na podstawie zlecenia Rady Naukowej Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych Polskiej Akademii Nauk w Łodzi Nr 20/153/2023.

Przedmiotem oceny był nadesłany przez sekretariat naukowy CBMM komplet dokumentów zawierający:

- Potwierdzoną kopię dyplomu doktora nauk chemicznych,
- Autoreferat w języku polskim i angielskim,
- Wykaz opublikowanych prac naukowych,
- Oświadczenia współautorów,
- Wykaz osiągnięć,
- Uchwałę Rady Naukowej Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych Polskiej Akademii Nr 20/153/2023 podpisaną przez Przewodniczącą Rady, Pana Profesora Piotra Panetha.

Pani Dr Urszula Mizerska ukończyła w roku 2000 studia magisterskie na Wydziale Chemii Uniwersytetu Łódzkiego w Łodzi na podstawie pracy pt. „Konduktometryczne badania elektrolitów typu 1-1 w mieszaninach wody z metanolem”. Promotorem pracy był dr hab. Adam Bald, prof. UŁ. Po ukończeniu studiów podjęła pracę jako chemik w Samodzielnej Pracowni Polimerów Heteroorganicznych, Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych PAN w Łodzi (CBMM PAN), a od roku 2005 objęła stanowisko chemika w Zakładzie Inżynierii Materiałów Polimerowych, CBMM PAN. W roku 2010 uzyskała stopień doktora w dziedzinie nauk chemicznych, w dyscyplinie chemia w CBMM PAN na podstawie rozprawy pt. „Synteza polimerów i materiałów krzemowych z bioaktywnymi grupami azotowymi”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Julian Chojnowski. Praca ta została wyróżniona przez Radę Naukową CBMiM PAN. Od roku 2013 była zatrudniona na stanowisku specjalisty badawczo-technicznego w Zakładzie Inżynierii Materiałów Polimerowych, CBMiM PAN, a od roku 2022 jest adiunktem w Dziale Nanomateriałów Polimerowych, CBMiM PAN, gdzie pracuje do chwili obecnej. W roku 2023 odbyła staż naukowy w Centrum Papiernictwa i Poligrafii Politechniki Łódzkiej.

Przed uzyskaniem stopnia doktora Pani Dr Urszula Mizerska była współautorką 5 recenzowanych publikacji naukowych. Dorobek Habilitantki po doktoracie obejmuje poza pracami będącymi podstawą habilitacji (9 publikacji w czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports) 27 publikacji w czasopismach znajdujących się na liście JCR. W jej dorobku znajdują się również 4 przyznane patenty. W dorobku naukowym znajduje się również 15 wystąpień na konferencjach krajowych oraz 23 komunikaty na konferencjach międzynarodowych. Habilitantka brała udział w 7 projektach badawczych jako wykonawca oraz kierowała jednym projektem finansowanym przez narodowe Centrum Nauki (konkurs Miniatura). Aktywność naukowa dotyczyła również recenzowania prac w czasopismach o zasięgu międzynarodowym – 15 recenzji. W dorobku nie znalazłem informacji o działalności dydaktycznej. W zakresie pozostałej aktywności naukowej Habilitantki należy wymienić prace prowadzone pod kierunkiem Profesora Sławomira Rubinsztajna dla firmy Wacker. Podjęto prace związane z wykorzystaniem tris(pentafluorofenylo)boranu jako katalizatora w reakcjach polihydrometylosiloksanów. Reakcje te prowadzą do wytworzenia wiązania siloksanowego. Ponadto prowadzone były badania nad materiałami zawierającymi wiązania Si-Ti oraz Si-Zr, które stanowiłyby materiał powłokowy o wysokim współczynniku załamania światła.

Wskaźniki bibliometryczne opisujące jej dotychczasowy dorobek przedstawiają się następująco:

1. Impact Factor sumaryczny: 180.081, średnio 4.392/publikację.
2. Liczba cytowań publikacji wnioskodawcy, z oddzielnym uwzględnieniem autocytowań. Liczba cytowań: 484, bez autocytowań: 385 (54 w 2022r., 13 w 2023r.).
3. Indeks Hirscha = 12.
4. Punkty Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Sumarycznie: 3840, średnio 93.7/publikację.

Ocena osiągnięcia naukowego

Osiągnięcie naukowe przedstawione do recenzji obejmuje zagadnienia z obszaru syntezy i charakteryzacji materiałów nazywanych przez Autorkę krzemowymi, (choć bardziej poprawnym było by pewnie określenie krzemooorganicznymi) otrzymywanymi na drodze funkcjonalizowania i sieciowania **polihydrometylosiloksanu**. W pracach U1 i U3 autorka zaprezentowała nowe syntezy mikrosfer polisiloksanowych z funkcjonalizowanego PHMS-u oraz charakterystykę ich własności. Prace te były wykonywane w zespole prof. J. Chojnowskiego. Dwuetapowa synteza w układzie emulsyjnym jest bardzo interesującym przykładem złożonego procesu polimeryzacji katalizowanej kompleksami platyny z jednoczesną reakcją kondensacji grup silanolowych. W rezultacie otrzymuje się trwałe, sferyczne struktury polisiloksanowe o ściśle zdefiniowanej budowie. Materiał ten, w wyniku optymalizacji protokołów syntetycznych – wprowadzenie grup alkoksyloowych (publikacja U1) i fenyloetyloowych (publikacja U3) – posiada kontrolowane (na etapie doboru prekursorów do syntezy) właściwości hydrofobowo-hydrofilowe i może być wykorzystywany w wielu aplikacjach, w tym biomedycznych. Na podkreślenie wartości uzyskanych rezultatów zasługuje również opracowanie metody otrzymywania w formule „jednej kolby”, a co za tym idzie – jest to metoda optymalna z punktu widzenia wykorzystania substratów i katalizatora. Kolejnym znaczącym elementem ocenianego osiągnięcia naukowego jest zbadanie struktury i własności mikrosfer otrzymanych z modyfikowanego PHMS, czemu poświęcone są prace U1, U2 i U8. Do oceny zmian charakterystyki hydrofobowo-hydrofilowej zastosowano metodę adsorpcji hydrofobowego barwnika – różu bengalskiego. Kierunek tych badań uwzględniał potencjał aplikacyjny materiałów mikrosferycznych, w szczególności jako potencjalnego nośnika substancji farmaceutycznych. Dlatego naturalnym rozwinięciem badań w kierunku hydrofilowości były testy adsorpcji białka modelowego – ludzkiej gamma-globuliny przy pH w pobliżu jej punktu izoelektrycznego. Z punktu widzenia strukturalnego charakterystyka uwzględniała spektroskopię NMR ciała stałego i dostarczyła precyzyjnych danych na temat zawartości grup funkcyjnych znajdujących się w strukturze sfer. Badania w obszarze otrzymywania mikrosfer obejmowały również charakterystykę reologii, co dodatkowo podnosi wartość naukową prac. Kontynuacja tego kierunku badań miała na celu funkcjonalizację mikrosfer polisiloksanowych – prace U2 i U5. W pierwszej z wymienionych publikacji opisano metodologię funkcjonalizacji mikrosfer z wykorzystaniem organofunkcyjnych silanów z grupami: 3-chloropropylową, 3-aminopropylową, 3-N-imidazolopropylową oraz ich jonowymi pochodnymi. W efekcie tej modyfikacji stwierdzono silniejszą adsorpcję γ -globuliny na powierzchni niż w przypadku sfer z dużą ilością grup Si-OH, przy czym nie zgodziłbym się z interpretacją, że wynika to z większej hydrofobowości uzyskanego systemu ale z silniejszymi oddziaływaniami (wiązania wodorowe) grup o wyraźnie polarnym charakterze – np. NH_2 , które mogą silnie oddziaływać ze strukturą białek. Tym niemniej tego typu funkcjonalizacja może mieć wiele zastosowań np. w technikach separacyjnych. Rozwinięciem tego kierunku funkcjonalizacji były prace mające na celu wprowadzenie grup o wyższej polaryzacji i charakterze jonowym - jodku 3-N(N-metyloimidazolio)propylu, jodku 3-N(N-n-oktyloimidazolio)propylu czy chlorku 3-n-oktylodimetyloammoniopropylu. Pozwoliło to na kontrolę właściwości adsorpcyjnych

poprzez zmianę pH roztworu. Drugim kierunkiem funkcjonalizacji (publikacja U5) było wprowadzenie grup funkcyjnych pozwalających na osiągnięcie właściwości biobójczych. W tym przypadku otrzymano materiały modyfikowane 3-merkaptopropylometylodimetoksyloksyanem i (3-merkaptopropylodimetylo)metoksyloksyanem. Obecność powierzchniowych grup tiolowych umożliwiła przyłączenie jonów srebra, powszechnie wykorzystywanych w celu osiągnięcia właściwości biostatycznych lub biobójczych. Badania mikrobiologiczne w ramach współpracy naukowej były prowadzone przez dr Rafała Hałasę z Zakładu Mikrobiologii Farmaceutycznej, Wydziału Farmaceutycznego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Mikrosfery polisiloksanowe z grupami -SAg charakteryzują działanie bakteriostatyczne i bakterioobójcze przeciwko *Escherichia coli* oraz znaczną skuteczność, chociaż nieco niższą, przeciwko *Staphylococcus aureus*. W celu pogłębienia możliwości zmian struktury chemicznej otrzymywania sferycznych mikrostruktur polisiloksanowych podjęte zostały badania w kierunku polimeryzacji PHMS z diwinylobenzenem (DVB) – publikacje U3, U7 i U8. Badania te były ukierunkowane na otrzymanie materiału preceramicznego do otrzymywania sfer o niskiej zawartości tlenu w końcowym materiale ceramicznym. Z tego powodu zdecydowano się na wprowadzenie do struktury materiału wyjściowego grup funkcyjnych zawierających pierścienie aromatyczne. Interesujące wyniki pierwszych badań opisane w pracy U3 skłoniły habilitantkę do złożenia wniosku projektowego Minatura, którego realizacja doprowadziła do uzyskania po raz pierwszy przez ceramikę polisiloksanu ceramicznych mikrosfer zawierających *węglík krzemu i stabilnych w temperaturach przekraczających 1500°C. Zaowocowało to pracami U7 i U8 oraz pozytywnym rozliczeniem projektu. Autorzy opisali w wymienionych pracach karbotermiczną redukcję mikrosfer zawierających odpowiednią ilość węgla aromatycznego, wprowadzonego przez sieciowanie polihydrometylosiloksanu diwinylobenzenem. Badania obejmowały również kompleksową charakterystykę struktury materiału preceramicznego oraz szerokie spektrum stechiometrii substratu aromatycznego i silanu wraz z analizą jej wpływu na procesy ceramizacji. Materiały otrzymane z użyciem DVB były również charakteryzowane pod kątem właściwości adsorpcyjnych γ -globuliny – praca U7. Ważnym dopełnieniem badań w obszarze zastosowań mikrosfer jako materiału preceramicznego był kierunek związany z wpływem czynników sieciujących na właściwości prekursora. Prowadzono syntezę z użyciem PHMS-u z różnymi środkami sieciującymi, jak: 1,2-diwinylo-1,1,2,2-tetrametylodisiloksan (DVTMDS), diwinylobenzen (DVB) i 1,3,5,7-tetrametylo-1,3,5,7-tetrawinylocyklotetrasiloksan. W pracy U3 przedstawiono charakterystykę procesów termicznej dekompozycji mikrosfer otrzymanych wg podanego schematu. Charakterystyka fizykochemiczna obejmowała szerokie spektrum technik, w tym porozymetrię rtęciową, badania mikroskopowe, dyfrakcyjne oraz adsorpcyjne. W pracy poświęcono dużą uwagę charakteryzacji struktury porowatej, kształtu i rozmiaru porów. Ważną obserwacją była również wysokotemperaturowa stabilność wymiarowa sfer, a więc odporność na procesy spiekania. Jednocześnie opisana procedura jest jedną z najwygodniejszych metod syntezy porowatych mikrosfer z węgliku krzemu. Oprócz prostoty opisanej metody charakteryzuje się ona również wygodą (oraz precyzją) w zakresie kontroli ilości wprowadzanego węgla do układu, co ma kluczowe znaczenie dla końcowych właściwości materiału ceramicznego.*

Habilitantka opisała w autoreferacie możliwości aplikacyjne dalszego zastosowania tego typu materiałów wynikające z uzyskanych odkryć. Publikacją domykającą ten cykl jest praca U9 obejmująca zagadnienia syntezy, charakteryzacji oraz zastosowania sieciowania polihydrometylosiloksanu z udziałem reakcji restrukturyzacji. Opisany mechanizm katalityczny polega na przeniesieniu jonu wodorkowego pomiędzy atomami krzemu katalizowanym tris(pentafluorofenylo)boranem i prowadzi do uzyskania polimerów rozgałęzionych o bardzo wysokim ciężarze cząsteczkowym. W pracy znalazł się opis kinetycznych aspektów procesu, badania spektroskopowe czy teoretyczne badania prowadzone przez profesora Marka Cypryka, jak również badania lotnych produktów reakcji, które doprowadziły do zrozumienia i opisu mechanizmu tego procesu. Wykorzystanie produktów reakcji poprzez otrzymywanie cienkich warstw z PHMS poddanego restrukturyzacji zostało wykonane we współpracy z zespołem profesora Pawła Uznańskiego. Badania opisane ostatnią z publikacji cyklu stanowią aktualną tematykę badawczą habilitantki kontynuowaną do chwili obecnej.

Podsumowując przedstawione w postaci cyklu prac osiągnięcie naukowe należy podkreślić przekrojowy charakter prowadzonych badań, począwszy od wykorzystania procesów chemii krzemoorganicznej w syntezie nowych materiałów, dalej w ich wszechstronnej funkcjonalizacji i charakterystyce a kończąc na dalszym użyciu w transformacji z obszaru badań materiałów ceramicznych. Taki interdyscyplinarny charakter prowadzonych badań pozwolił na uzyskanie spójnego osiągnięcia które może przyczynić się do dalszego rozwoju tego obszaru badań.

Ocena końcowa

Stwierdzam, że dr Urszula Mizerska posiada w swoim dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące istotny i oryginalny wkład w rozwój dyscypliny naukowej nauki chemiczne. Ponadto wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w swojej macierzystej jednostce. Kandydatka spełnia warunki do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego, określone w art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.). Uwzględniając dobrą ocenę osiągnięcia naukowego, aktywności naukowej oraz organizacyjnej wnioskuję o nadanie dr Urszuli Mizerskiej stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne.

Dlatego przedkładam Radzie Naukowej Dyscypliny Nauki Chemiczne Centrum Badań Makromolekularnych Polskiej Akademii Nauk wnioski o dopuszczenie Pani dr Urszuli Mizerskiej do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

dr hab. Robert Przekop

